

«Операція Булонь» або хто вигадав Національний інститут футболу у Франції?

Успіхи французького футболу заслуговують уваги. Залишаючи за дужками два Кубки Світу та два Кубки Європи, слід в першу чергу відзначити той факт, що французькі футболісти домінують в Топ-5 лігах Європи серед футбольних асоціацій членів УЄФА. Два останніх роки найбільша кількість іноземних футболістів в цих лігах, що представляють УЄФА, належить Франції. 129 (<http://tinyurl.com/3v4yy845>) та 111 (<http://tinyurl.com/2t6jh4pr>) відповідно. Звідки походять коріння цих вражаючих результатів?

Свого часу я знайшов ось такий короткий опис витоків французьких перемог у доволі відомому свого часу виданні. Газета Спорт-Експрес № 118 (5291) от 1 юня 2010 года (<http://tinyurl.com/y68vpuv4>). Далі цитата: «Главный тренер сборной Анри Герен (Henri Guérin <http://tinyurl.com/2russbru>) через несколько дней после возвращения из Англии был уволен. Но он не отчаялся, а принялся активно работать в федерации. И создал программу, названную именем тренера, — «Операция Герена». По всей стране стали отбирать ребят в возрасте 14–15 лет. В 1972–1974 гг. все профессиональные клубы обязательно создавали центры подготовки молодёжи, куда направляли специалистов, работавших в едином русле.»

Нажаль я зупинився на цьому поясненні... і навіть включив цю цитату до усіх редакцій моєї книги (<http://tinyurl.com/mrxv45fm>, <http://tinyurl.com/3w4xe4h4>, <http://tinyurl.com/47e2phyx>). Насправді історія трохи інша. Хоча також пов'язана із тренером першої збірної команди Франції, який також не був надто успішним протягом своєї кар'єри на чолі «Les Bleus». Тепер усе по черзі і детально.

Жорж Булонь (Georges Boulogne <http://tinyurl.com/92nc2396>) головний тренер збірної Франції в період з 1969 по 1973 (<http://tinyurl.com/y6c4zh9b>). Перший Directeur technique national (DTN) /Технічний директор Федерації футболу Франції. Призначений у 1970 та працював на цьому посту до 1982 року. Саме йому належить ініціатива створення в структурах професіональних футбольних клубів «centres de formation» (<http://tinyurl.com/yu8uw35z>). Він реформує підготовку тренерів та надихає на ідею створення l'Institut national du football (INF) / Національний інститут футболу.

В 1977 році він створює «l'Union nationale des entraîneurs et cadres techniques du football français» / Національний союз тренерів та технічних керівників французького футболу, та стає його генеральним секретарем, перебуваючи на цій посаді до дня своєї смерті в 1999 році.

Разом із Роланом Шатаром (Roland Chatard) та Мішелем Ідальго (<http://tinyurl.com/4x2rp3rc>) він є автором книги «Le Guide pratique du football» / Практичне керівництво футболістом, що побачило світ у 1977.

Мішель Ідальго змінив його на посту технічного директора ФФФ у 1982 році.

Перший «centre de formation» був створений в Sochaux в 1974. Клуби не поспішали відкривати центри підготовки. У відповідь були посилені вимоги до них. У разі відсутності центрів клуб міг бути позбавлений статусу професіонального. До кінця 90-х років місцева влада брала участь у фінансуванні «centre de formation». Але зараз це заборонено.

В 1970 Федерація футболу Франції розглянула питання створення «École supérieure de football» / «Вищої футбольної школи» (<http://tinyurl.com/yedfh5kb>). L'Institut national du football de Vichy / Національний інститут футболу в Віші відкрив свої двері 6 листопада 1972 року. Відкриття інституту було узгоджено з le Groupement du Football Professionnel / Професійною футбольною групою та l'Union nationale des footballeurs professionnels (UNFP) / Національним союзом професіональних футболістів.

Інститут почав працювати разом із CREPS de Bellerive. CREPS — це Centre de ressources, d'expertise et de performance sportives / Центр спортивних ресурсів, досвіду та досягнень (<http://tinyurl.com/2jxuvz3>). Якщо дуже коротко то це центр олімпійської та параолімпійської підготовки спортсменів у Франції. Ідея їх створення належить французькому політику Léo Lagrange

(<http://tinyurl.com/yzpnfxy6>) та датована 1939 роком. Вона була реалізована Jean Borotra за підтримки уряду Віші (le gouvernement de Vichy) у березні 1941 року. Це були часи окупації Франції під час Другої світової війни та так званого режиму Віші (Régime de Vichy). Тим часом Jean Borotra це один з відомих у світі тенісу «Four Musketeers», які домінували у світовому тенісі наприкінці 1920-х та на початку 1930-х (<http://tinyurl.com/57t86nc7>).

На початку 2009 року існувало 24 подібних центри підготовки.

В 1988 році INF Vichy змінив штаб квартиру та переїхав до Clairefontaine в 50км від Парижу (<http://tinyurl.com/3mhfj6vv>). Там був створений Centre technique national de Clairefontaine / Національний технічний центр у Клерфонтен. Згодом, у 1990 році за ініціативою тодішнього технічного директора ФФФ Жерара Ул'є (Gérard Houllier <http://tinyurl.com/yw52eer2>) на базі інституту був започаткован «centre de préformation» / «центр попередньої підготовки» для юнаків віком від 13 до 16 років. До цього в інституті працювали з футболістами у віці від 16 до 19 років.

У 2010 році тривалість навчання зменшена з трьох років до двох.

Згодом, у 1995, за прикладом центру в Клерфонтені з'явиться centres de préformation у de Liévin та Castelmaurou, а потім в 1997 у l'IFR Châteauroux. За цими трьома з'являться ще 14 регіональних центрів «espoirs régionaux suivront».

Підсумовуючи слід зазначити, що Франція почала реформи у 1970 році. Інститут футболу з'явився у 1972, перший клубний центр підготовки у 1974. У 1982 Франція грала у півфіналі Кубка світу ФІФА. У 1984 вона стає чемпіоном Європи та футбольного турніру Олімпійських ігор 1984. Пройшло 10-12 років з початку змін.

У 1990 році Жерар Ул'є змінює формат навчання в Інституті футболу та створює «центр попередньої підготовки». Через вісім років Франція вперше перемагає на Кубку світу ФІФА. Через десять років вдруге стає чемпіоном Європи.

Домінація французьких футболістів у якості легіонерів в клубах Топ-5 ліг Європи має завдячувати ініціативі Georges Boulogne, Gérard Houllier та безумовно їх колезі на посту DTN Michel Hidalgo, який створив чудову команду, яка запалювала в Іспанії у 1982, а згодом стала чемпіоном континенту в 1984.

Разом із цим необхідно додати, що підвалини успіху французького футболу були закладені з моменту створення CREPS. Адже в 1972 році до INF Vichy перейшли 40 вихованців CREPS de Bellerive до яких додалися перші 9 гравців, що здали вступний іспит до інституту. Централізований розвиток юнацького спорту у Франції почався більш ніж 80 років тому. Ключові зміни в системі підготовки футболістів та тренерів відбулись трохи більше 50 років тому.

Одночасно слід зазначити, що Федерація футболу Франції мала власну стратегію розвитку. Поява INF Vichy це крок на шляху реалізації цієї стратегії. Французька стратегія, на мою думку, полягала і в тому, що розвиток футболу відбувається одразу в декількох напрямках: підготовка футболістів у професіональних футбольних клубах, розвиток індивідуальних здібностей гравців, а не створення команд в рамках INF, а також удосконалення тренерської освіти. Стратегія виявилась успішною.

На сам кінець скажемо, що Georges Boulogne приєднався до ФФФ у 1958 році в якості «qualité d'Instructeur National» / національного інструктора та він один з небагатьох тренерів першої національної збірної команди національної ФА, який пройшов усі можливі на той час етапи роботи тренером команд національної федерації футболу. Він працював з les Equipes de France Juniors, Amateurs et «В». То бо то з юнацькою збірною, збірною аматорів та збірною «Б». Georges Boulogne був фіналістом du Tournoi juniors de l'UEFA в 1968. Це юнацький турнір УЄФА який проводився до появи регулярних юнацьких чемпіонатів Європи. Також на чолі Франції U-18 став бронзовим призером чемпіонату Європи УЄФА в 1981.

Це була не «Операція Герена», а «Операція Булонь»! Неймовірна вдала операція.

P.S. Цікавий факт. Видатний тенісист Jean Borotra, який започаткував центри підготовки спортсменів співпрацював з режимом Віші під час окупації Франції в 1940 – 1944 роках. Він став першим генеральним комісаром з освіти та спорту в період з серпня 1940 по квітень 1942 року, очоливши зусилля «Révolution nationale's» в галузі спортивної політики. «Révolution nationale» (<http://tinyurl.com/bdheudbw>) офіційна програма ідеології режиму Віші.

Потім Jean Borotra був заарештований Гестапо в листопаді 1942 року та перебував в концентраційних таборах до травня 1945 року.

Таким чином, фундамент розвитку спорту у Франції був закладений ще під час окупації та був безпосередньо пов'язаний з тоталітарною ідеологією. Ось такі гримаси історії або спорт поза політикою.

English version: <http://tinyurl.com/y2j2b7h>.